

Előfizetési árak:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 -
Nagyedévre	3 -
Egy óra	1 -
Egyes szám 4 kr.	

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek. Utcza 276. sz., hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda

Nagybecskerek.
Ferencz-József-tér,
Bauer-féle ház
havá a lap szellemi részét
illető minden közlemény
intézendő.

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban

Megjelenik mindennap
vasár- és ünnepnapok
kivételével.

A bécsi ut.

Nagybecskerek, február 11.

Az egész ország várakozással tekintett a miniszterelnök bécsi útjára. Ez alkalommal kellett befejezést nyerni ama nagy horderejű mozgalmaknak, melyek a legújabb miniszterválság óta beállottak.

Wekerle Sándor, ez az erőteljes duzzadó fiatal államférfi tagadhatlanul nagy feladatra vállalkozott, mikor az egyházpolitikai kérdések radikális megoldását vette fel programjába.

A nagy feladat szerencsés megoldásával elodázhatatlanná vált az országot immár a civilizált jogállam attributumaival is fölruházni s ezen feladat egyszerre előtérbe állította az elvi szempontokat, melyek e tekintetben a munka sikeres végzése céljából bizonyos homogenitást, a politikai hitvallás egyetértő azonosságát követelték.

Ezen homogenitás hiánya pártban és kormányban már a közigazgatási reformjavaslatok megteneklésében nyilvánult s természetes korrektívumát Szapáry visszalépése által s a homogenebb szervezetű Wekerle-kabinet megalakulásával nyerte — a kormányban.

Azonban a parlamenti többség, a kormányt támogató párt maga ezen elvi purifikáción keresztül még nem ment volt, s az ellenzék azon része,

mely előtt a pártcél fontosabb, mint a szabadelvű reformok sikeres megvalósítása, siettek a zavaros, kellőképpen föl nem tisztult helyzet okozta ingadozását a kormánypártnak fölhasználni és parlamentben úgy, mint azonkívül a szabadelvűpárt tagjai között az ellentéteket szítani és az egész országban a bizonytalanság érzetéből eredő rémületet terjeszteni, miben hatalmas támogatást nyertek a Rómából sugalmazott papi izgatások által.

Wekerlénék — miután a reményeiben csalódott Apponyi-párt és szövetségesei kétségbeesett dühös rohamát szerencsésen visszaverte — első dolga volt a kormánypárt megszilárdítása és szervezése. Két ízben élestedek ki a személyi és elvi ellentétek oly fokban és irányban, hogy a párt egysége kérdésbe jöhetett. De a vezér egyéniségének megnyerő kiválósága, továbbá rendkívül tapintatos föllépése nemcsak az ellentéteket simították el, hanem a megfélemlítésnek, a kölcsönös egyetértésnek, a vállvetett munkálkodásnak oly „modus vivendi“-jét állapította meg, mely a reformjavaslatok nyugodt előkészíthetőségét biztosította, sőt a végleges konszolidációnak is útját egyengette.

Csupán csak egy hiányzott még az új kormány helyzetének teljes megszilárdulásához, a felség teljes bizalma és jóakaratu támogatása. Tulajdonképpen nem hiányzott ez, de az ellen-

zéki agitáció oly vakmerő nyíltsággal és következetességgel hiesztelte magánkörökben és a sajtóban, hogy a tájékozatlan közvélemény utoljára is bizonytalanságba jutott a dolog valódi állása iránt s míg a szabadság ellenségei az országban csak annál inkább vérszemre kaptak, addig a haladás barátainak önbizalmát s lelkesedését erősen deprimálta azon eshetőség, hogy a reformok éppen a legfontosabb faktor visszautasító magatartásán fognak hajótörést szenvedni.

Wekerlénék bécsi útja ez irányban is kedvező eredményekkel járult a helyzet végleges konszolidációjához. Ő felsége ismételt és ostentative tüntette ki bizalmával a miniszterelnököt és a kormány programját mindenben jóváhagyta.

Nyilvánvaló, hogy a király bölcsesége elejétől tisztában volt az iránt, mikép az ujon alakult Wekerle-kabinet nem theoretikus elvhajhászat ötletéből vette föl programjába az egyházpolitikai reformok radikális megoldását, hanem mert egyszerűen más kibontakozás nincs az élére állított kérdések közül. A ki ezek alakulását figyelemmel kísérte, az tanuja lehetett annak, hogy a kormányt Róma követelődése és az ellenzék agitációjászoritották le lépésről-lépésre az egyezkedés, a megalkuvás teréről és hozta abba a kényszerhelyzetbe, mely a felekezeti és a lelkiismeretsza-

A „TORONTÁL” TÁRCZÁJA.

A három testvér

— Francziából. —

A Varenne-utcai magas ablaku „Guebrianges“ palota, halotti csöndjében lakatlannak látszott.

Első emeleti lakosztálya egyik szalonjában három férfi ült szótlanul egy asztalka körül. A márkí, a gróf és az algróf.

Az orvosi tanácskozás eredményére várakoztak. Néhány perc múlva meg fogják tudni, hogy anyjuk: Guebrianges márkíné életben maradásához fűzhetnek-e még némi reményt vagy sem?

A márkí ur szabályos arcvonásokkal bíró magas termetű nyulánk alak, kin megérintik, hogy nem idősebb harmincz évesnél. Művészi gondossággal festett hajzata nem fűdhetvén be teljesen fejét, koponyája itt-ott kifehérlük.

Foglalvány és zsinór nélküli monoklit viselt balszemére szorítva. Egy ízben lea-vén lováról, eltörte lábát, de azért monoklija meg sem mocczant. Ezt a különös epizódot sokszor emlegették felőle.

A gróf ur, kinek egészséges arczsine életvidorságra vallott, kevesebb unalommal látszott huszonhárom éves korának terhét elviselni. Vöröses, harciasan felpödrött bajszánknéyes, heveskedő természetére mutatott.

Legértelmesebbiknek látszott a három fivér közül.

A legifjabb, az alig husz éves algróf egy törődött, husz éves aggastyán volt. Szakálatlan arczán a koraérettség kegyetlen jeleként kereszteződtek a mély ránczok. Ijesztően sovány, beesett melle mélyéből feljövő száraz köhögése szomorú bizonyosságát szolgáltatatta tönkre tett egészsége szomorú állapotának. Szája csaknem folytonosan vonaglott, vonásain pedig kékes sávok mutatkoztak.

Hirtelen megnyílt az ajtó és négy rendjeles ur lépett ki a beteg szobájából, kik helyet foglaltak.

A legidősebbik közülök, a szaktudós, beszélni kezdett és a többi feszült figyelemmel leste minden szavát. Ünnepléses komolysággal, csaknem hitszónoki hangsúlyozással szólott. Elmondta a betegség fejlődésének történetét és orvosi szempontból való következtetéseit levonva, sajnálatos kell kijelentenie, hogy az urakat a legkisebb reménnyel sem biztathatja. Társai, véleményük hozzájárulása jeléül, folyton csak bölintgáltak fejükkel.

Beszéde végeztével fölkeltek és összeránczolvá homlokát, egyet sóhajtott. Aztán a három ifju felé fordulva, ünnepléses hangon szólott:

— Uraim, bármennyire nehezemre esik is, de hát önök férfiak, nemde? . . . A beteg egy óránál tovább nem élhet.

Nyomban rá azonban szeméit égnék

emelve az ihlet kifejezésével arczán, hozzátette még:

— Hacsak csoda nem történnék . . .

Társai erre nézve is osztottak nézetében. Az ajtók bezárultak az orvosok mögött és az előcsarnokból már be is hallatszott hangos, élénk beszédjök.

— Milyen irányba tartasz? Lakásom felé jössz e?

— Lehetetlen barátom.

— Este együtt megyünk az operába . . .

A három ifju vissatért a haldokló szobájába, melynek valamennyi redője le volt eresztve.

Egy karos-gyertyatartó sápadt világa szóródott a beteg ágya felé.

Mozdulatlanul állottak ott egymás mellett a homályos szobában s a szenvedő nő felé fordulva, halotti csendben hallgatták annak lihegő lélekvetvételét.

Szenved ön anyám! — szólalt meg kis szünet múlva a legidősebbik fivér.

A beteg lesaványodott, áttetszően keskeny ujjával jelezte, hogy „nem“ és pillanatra fölemelt karja ismét visszaesett mumiaszerű mozdulatlanságába.

Arcza viaszszárga volt s olyan fonyadt, mint a hulló levél. Finom selyem ősz haja kuszáltan tapadt a párnákra. Megtört üvegesedő kék szeméből azonban a jóság egy még hő sugara csillant elő, akár csak valami fénylő mizsó a kut feuekéről.

Egy megadásos, boldogtalan élet végső

Mai számunkhoz a tanügyi melléklet 3. és a hivatalos melléklet 28. száma van csatolva.

badság kérdésének másféle megoldását teljesen kizárta.

A Wekerle-miniszterium által vá-
lalt nagyszabású reformtervek sikeré-
nek immár megvan az ő kettős alapja;
a korona és a parlamenti többség
egyrésztől s a helyzet kényszerítő
hatalma másrésztől. A sértődött érde-
kek lázadása nem fogja megtevesz-
teni a közvéleményt és tervei végre-
hajtásától visszariasztani a kormányt.
Mentől nagyobb küzdelem az ára,
annál becsesebb a kivívott siker.

A képviselőház munkarendje. A kép-
viselőház munkarendjére nézve, mint ille-
tékes forrásból értesülünk, a kormány a
következőekben állapodott meg: A kormány
mindenekelőtt kiváló súlyt fektet arra,
hogy a költségvetés mielőbb letárgyalta-
sék, miért is azt fogja kérni, hogy a tisz-
viselői fizetéseket szabályozó törvényjavas-
lat után a földmívelési tárca budgetjét
tűzze a ház napirendre. Követni fogják ezt
a közoktatási, igazságügyi, honvédelmi és
pénzügyi tárcák budgetjei s csak a költ-
ségvetés teljes letárgyalása után kerülne a
sor a néptanítói fizetéseket s a képviselői
napdíjátalanít szabályozó törvényjavasla-
tokra. Hogy ily beosztás mellett is alig lesz
kikerülhető az indemnitás meghosszabbítása,
azt fájdalom, előre meglehet jósolni.

Az általános állami anyakönyvezésre
vonatkozó törvényjavaslat végleges megál-
lapítása tárgyában tegnap délután a kor-
mányelnökségi palotában minisztertaná-
cs volt. A miniszterek tanácskozása a
késő éjjeli órákig tartott.

A házassági jog kodifikálása tárgyában
kiküldött szaktanácskozmány tegnap dél-
után ülést tartott. Az ülésen Teleszky
államtitkár elnökölt.

Lefoglalt napidíjak. A képviselőház
összeférhetlenségi bizottsága Fest Lajos
elnöklete alatt tartott tegnapi ülésében tár-
gyalás alá vette hat képviselő összeférhet-
lenségi ügyét, akiknek napidíjai három hó-
napnál hosszabb idő óta bírólagon le vannak
foglalva. Kettő ez ügyek közül időközben
rendeztetvén, tárgytalanná vált; egy ama-

lobbanása volt ez, egy olyan életé, amely-
nek mindvégig önfeláldozás és szenvedés
jutott osztályrészül. Ki lehetett ezt
tisztán olvasni eme megtört és mégis
beszédese, lecsukódó szemekből. Összeszo-
ritott fogai mögül jövő sipító lélekzése na-
gyon is érthetően jelezte a katasztrófa kö-
zelgését.

— Megismer ön bennünket anyám? for-
dult feléje a mári.

Alig hallható, nyöszörgő hang röppent el
a beteg ajkáról.

Fia hozzáhajolva, figyelmesen hallgató-
zott; az algróf pedig zsebkendőjét szájára
szorítva, köhögési rohamot fojtott vissza.

— Gyermekeim — suttogta a beteg —
érsem, hogy végem van. Ne sirjatok fiaim.
Imádkozzatok inkább érettem. Rossz anya
vagyok, nagy hibát követtem el . . .
Olyat, amelyért csak Istentől kérhettem
bűnbocsánatot. Mielőtt azonban ítélőszéke
előtt megjelennék, előtetek is meg akarom
aszt gyónni.

Itt elakadt a szava. Néhány pillanat
mulva azonban — tán azért, hogy szégye-
nét könnyebben elviselhesse, lehunyta sze-
meit és ujjal megmozdított.

— Megcsaltam atyátokat, jó atyáto-
kat . . . Egyikötök nem az ő fia . . . és
es . . . es . . .

Feje lassan félrehanyatlott és fájdalmas
sóhajjal kilehelte lelkét.

A három fivér lábujhegyen távozott a
szobából.

körülmény folytán, hogy a kézbesítésről
szóló tanusítvány mindaddig nem érkezett
be a bizottsághoz, függőben maradt; a többi
három esetben pedig az érdekelt képvise-
lőknek ügyeik rendezésére harmincz napi
haladékot engedélyezett a bizottság. Elnök
bejelentette ezek után, hogy a ház elnöke
részéről két újabb összeférhetlenségi ügy
tétetett át a bizottsághoz szintén azon a
címen, hogy az érdekelt képviselők napi-
díjai három hónapnál hosszabb idő óta le
vannak foglalva. A házszabályok értelmé-
ben ez ügyek tárgyalására 5 napi határ-
időt tűzött ki a bizottság. Ezzel az ülés
véget ért.

HIREK.

— Deseffy püspök római útja. Em-
litettük már, hogy Deseffy Sándor,
csanádi püspök a pápa ötven éves püspöki
jubileuma alkalmából egy általa szervezett
zarándok csapattal Rómába készül. Most
arról értesítik lapunkat, hogy Deseffy
püspök nem, mint tervezve volt, már
márczius hó végén, hanem április hó 4-én
indul el a zarándok csapattal az örök vá-
rosba.

— Az épülő Nagybeeskerek. A pénz-
ügyi palota rég huzodó építési ügyében,
a mint értesülünk, végre el van hártva
minden akadály. A jövő év finanszpálota
helyén álló kincstári épület lebontását már
közelebb megkezdik s a hogy ez az ala-
csony, rozoga épület, a mely eddig is disz-
telenítette a főteret, elpusztul, azonnal meg-
kezdik az impozáns, új palota építését is,
a mely kétségkívül egyik ékessége lesz a
városnak.

— Olvadás. Tegnap óta úgy néz ki a
város, mintha valami kisebbszerű árvíz
lepte volna el. Az utcákat és tereket tó-
csák borítják, a melyek az utcáseprők
lázas tevékenysége dacára nem hogy
apadnának, de egyre nagyobbodnak. A
nap sugarai mindenütt rohamosan ol-
vasztják a havat, s a hirtelen kelet-
kező víz lefolyást sem talál. A Bega
jege azonban még mindig erősen tartja ma-
gát, s nem mutat kedvet az elmúláshoz.
Ad is az elég aggodalmat a városatyák-
nak, a kik tartanak attól, hogy a jég majd
egyszerre emelkedik fel, a mely esetben
csakugyan veszélyben forogna a kis-híd.
De hát reméljük aleg jobbat, s bizunk

A szomszédos ebédlőben helyett foglaltak.
A mári néni felindulást eláruló hangon
szólat meg legegéször.

— Hallottuk mindannyian a szomorú
vallomást, amelynek befejezésében a halál
anyánkat megakadályozta. Távol áll tőlem
és jól tudom önkéntől is annak gondolata,
hogy a jobblétre szenderültet váddal illes-
sük. Ez az előttünk csak részben fellebben-
tett titok mindörökre közöttünk fog ma-
radni A világnak mit sem szabad abból
sejtenie. Erre nézve teljesen rendben va-
gyunk. Mindenki szemében én a mári ma-
radok, René a gróf, Ferenc pedig Guebri-
anges algróf. Mi azonban, kik tudjuk, hogy
egyikünk ereiben idegen vér kering, amely
talán kevésbé tiszta, mint atyánké volt,
— kérдем önöket, megmaradhatunk-e mi
egymással szemben ebben az annyira ferde
és bennünket zavarba ejthető helyzetben?
Nem lenne-e vétkes mulasztás részünkről e
dolgot annyiban hagyni? És nem-e követeli
közös érdekünk, hogy a lehetőség határan
belől, est a kételyt, mely születésünkre
nehezül, mielőbb szétosszassuk még akkor
is, ha ez által valamelyikünk a legfáj-
dalmasabb bizonyossákká hárul is? — Nem
gondolják-e önök is ezt így kérem!

— Azt hiszem, válaszolt erre székeről
felkelve René gróf, hogy önnek igaza van
és az algróf is bizonyára osztani fogja
nézetemet.

Ha ön mit sem szólt volna úgy én semmi
esetre sem mulasztottam volna el eme körül-

benne, hogy a fahid, a melynek napjai
ugyis meg vannak már számlálva, kitart
még addig, míg az új vashid elkészül.

— Regénycsarnokunk. Olvasóink szí-
ves tudomására hozzuk, hogy jövő hét ele-
jétől kezdve regénycsarnokunk egy rend-
kívül érdekfeszítő elbeszélést fog közölni,
mely Scossa Dessőnek, a fiatal írói gene-
ráció egyik legtehetségesebb tagjának
tollát dicséri. Az elbeszélés címe: Mál-
ná s y n é s úgy a kompozíciója mint
alakjainak lélektani festése t. sz. azt ér-
dekesse.

— Farsang a leányiskolában. A nagy-
becskereki róm. kath. leánynevelő tanintézet
növendékei e hó 13-án délután 6 órakor
farsangi ünnepélyt rendeznek. Az ünnepély
programja három számból áll. Előbb a
„B o s z o r k á n y m e s t e r” című egyfel-
vonásos vígjáték kerül színre, ezt egy szin-
fónia követi, és végül az ünnepélyt egy
kétfelvonásos német vígjáték zárja be. A
belépti díj — a meghívó szerint — sok
türelem és elnézés. Hiszszük azonban, hogy
erre nem lesz szükség, s a növendékek e
nélkül is sok élvezetet fognak szerezni a
hallgatóknak.

— Kilátás árvizekre. A tenyegetőző
árvizveszély miatt a földmívelésügyi mi-
niszterium vizrajzi osztálya már is meg-
kezdte működését és hetenkint kimutatást
készített arról, hogy az országban, különö-
sen a hegyeken, mily magasan és arányban
fekszik a hó. Ez a kimutatás éppen nem
mondható kedvezőnek s aggodalmamat tölt
het el minket. Akna-Szlatina, Deés,
Szatmár, Munkács, Ungvár, Bátfia, Kassa,
Rozsnyó, Nagyvárad, Bánffy-Hunyad, Bo-
ros-Jenő, Gy. Szt.-Miklós, Gy. Fehérvár,
D. Szent-Márton, Petrozsény, Facset, Ka-
ránsebes, Lugos és Resicza környékén
mindenütt nagy a hó. — Kezdődik a
hórteleg magassága tíz centiméternél és
végződik 102 centiméternél. Átlag
azonban 20—25 centiméter magasság kö-
zött ingadozik. A kimutatott helyek közül
majdnem fehérholló szerű az olyan, a hol
kevés a hó. Így Felső Vissó szomszédos
hegyein, Kolozsvárott és Ó-Radna hegyei-
nek egy részén. Tessék most elképzelni,
hogy mi történék akkor, ha hirtelen kö-
vetkeznének be a meleg napok, ha hirtelen,
egy időben kezdene olvadni a hegysek
óriási mennyiségű havai. És kérdés, nagy
kérdés, hogy nem így fog-e bekövetkezni

ményre nézve, mely becsületünket érinti
— nyilatkozni. Ön megelőzött. De én nem
gondolkoztam volna helyesebben és nem
beszéltem volna jobban, mint ön. Fogadja
tehát köszönetemet. És hogy öszinteregem-
nek bizonyítékát adjam, engedjék meg
kérem, hogy aggodalmuknak egy csapással
véget vetendő, — bár a dolog kinyilatko-
ztatása nagyon, de nagyon fájdalmasan érint
— önöknek kijelentsem, miszerint meg-
győződéssem az, hogy szegény anyám senki
mást, mint engem akart a kínos titok le-
leplezésénél, melynek befejezéséhez már
elég ereje nem volt, bűnének gyümölcsé-
ként megnevezni. Kimagyarázom magam.
Ön János bátyám, ki egy évvel anyánk
házassága után született, ön igen helyesen
gondolhatja, hogy neve szóba sem jöhet. —
Kegyed pedig kedves Ferenc ösém, a
kedvenc, ki Berta nővérünk halála után,
kit gyászoló anyánk éjjel-nappal siratott,
— látott napvilágot, ön sem képzelheti
magát semmi szín alatt egy ballépés gyer-
mevének, ha csak annak emlékét, ki tőlünk
nehány lépésnyire örök álmát alussza, —
igaztalanul megbántani nem akarja. Mig
én . . . hisz értenek engem . . . kiméljék
meg önmagukat és engem is eme kényes
ügy puhatólásának fájdalmas keserűségei-
től . . . Távol Franciaországtól születtem
. . . abban az időben, midőn Guebrianges
ur Pétervárott követségi hivatalt viselt.
Anyám szép volt és fiatal, alig huszon-
kilenc éves . . . hódolattal, hiselgésekkel

és nem a szép, buzatermő Alföld adja meg az árát annak, hogy a sziklás, terméketlen hegyeken 102 centiméter magasra is fölszaporodott a hó.

— **Köszönet-nyilvánítás.** A torontálme gyei takaré- és hitelbank tek. igazgató-sága szives volt a közs. főgymnáziumban fennálló „Deáksegélyző egyesület“ javára 10 o. é. forintot utalványozni, mely nemeslelkű adományért hálás köszönetet mond az elnökség.

— **Gazdagodó czirkusz-direktor.** A vidéki czirkusz-direktorok közt alighanem egyedül áll Enders József, a nálunk is ismert czirkusz-direktor, a ki állandóan Temesvárott lakik. A direktornak jól mehet a dolga, mert eltérőleg a többi kollegáitól, a kik nagyobb részt tönkre mennek, — egyre vagyonoosodik. Legutóbb is 10 ezer forintért vett házat Temesvárott s azt, mint a „D. K.“ írja, a tavasza emeletesre építetteti.

— **Csak tótok.** Két nagykalapu tót atyafi állított be a minap a megyeházára, Hegedűs aljegyző irodájába. Valami ügyes-bajos dologban jártak, s az aljegyző jegyzőkönyvébe vette ügyüket. Előbb természetesen kikérdete őket, hogy mi a nevük, hova valók stb. aztán es a kérdés következett:

— Mi a foglalkozásuk?

A két atyafi csodálkozva nézett össze. Ábrásatuk ráncokba húzódott, s a vállukat vonogatták. Végre egyikük megemelte magát, s kellő tisztességtudással szerényen felelt:

— Mi csak tótok vagyunk, kérem!

— **Szenzációs csőd.** Aradon nagy szenzációt keltett a hír, hogy a Klein Mór és fia csődbe jutott. E hírt azonban egy még szenzációsabb követte; a vizsgálóbíró ugyanis tegnapelőtt esti 8 órakor letartóztatta ifj. Klein Mór aradi nagykereskedőt, akit hamis bukás vádjá terhel. A négy nap óta tartó vizsgálat kiderítette, hogy a passzívák négyszeresen felülhaladják az aktívákat. Kleinnak négy nagy háza van Aradon s letartóztatása annál inkább keltett nagy feltűnést, mert a csőd folytán sokan szenvedtek igen nagy veszteségeket.

— **A sztrájk vége.** A fegyvergyári munkások sztrájkja bevégeződött, a munkások visszamentek az ismerős műhelybe és hozzá kezdtek a munkához újra, amely nehéz ugyan, de jó puha kenyeret ad. Annyi eredményt mindenesetre elérték a

vették körül... Szóval érsem, tudom jól, hogy az Istenben boldogult, leleplezésénél csak engem érthetett... Es bocsása is meg jó anyám, hogy mindjárt utolsó lehelete után, életének eme hibáját ajkamra vettem. Várom tehát uraim, végező a gróf, reám vonatkozó elhatározásuk nyilvánítását.

A márki és az algróf egymásra pillantottak. Kis szünet mulva előbbi kimért udvarias hangon, hidegen szólott a grófhöz:

— Uram, köszönettel tartozunk önnek nyíltságáért. Mindenki számára, hármunk kivételével, ön Guebrianges gróf marad; de együtt lakni nem fogunk. Mikor utazik ön gróf ur?

A gróf arcán fájdalmas rángás futott keresztül. Est még sem várta. Mindazonáltal válasza nyugodtan hangzott:

— A temetés után.

Főbiczentéssel köszöntve egymást, ismét a halottas szobába tértek vissza, hol mindhárman az ágy elé térdeltek. De egyszerre csak borsadva hátráltak onnan valamennyien. A márkiné megmosdult. Tehát csak ájulatot fogta volna el az imént és nem halt meg?

Ime! hirtelen fölemelte fejét, mely nyomban rá, élettelenül, mereven hanyatlott vissza a párnákra; előbb azonban végező megerősítéssel bár, de tisztán, érthetően mormolta vallomása befejezéséeként est a pár szót:

— És ez... ez... János, a márki...

munkások, hogy nyilvánossá lett, hogy a munkavezetők önkényesen járnak el velük. A fegyvergyár igazgatósága megigéri a munkásoknak, hogy esetleges panaszukat meg fogja hallgatni, s nem engedi őket a munkavezetők által kiszorítani. A fegyvergyári munkások egy része, mintegy 200-an azonban makacsul ragaszkodnak a sztrájkhoz. Nem akarnak munkába állni mindaddig míg vélt sérelmeiket orvosolva nem látják. Ezek majd küldöttséget fognak meneszteni a belügyminiszterhez, hogy sérelmeiket orvosolja és vizsgálatot indítson Tóth Lajos rendőrfogalmazó ellen, aki a munkások egy gyűlése alkalmával Prockl ismert szocialistát megakadályozta a beszédben.

— **Szivtelen apa.** Kegyetlen módon pusztította el Bogyo János gazdaember a szivbajos leányát: Annát. A beteg gyermek kezét összekötözte, és oda kötözte a tehének elé a jászol alá. A szivtelen apa arra számított, hogy a magával tehetetlen gyermeket a tehének agyontaposák. Ugy is történt, mikor Bogyo fia bement az istállóba, ott találta testvérét agyontaposva. Bogyo most asszal tetézte bűnét, hogy fiát halálos fenyegetéssel arra bírta, hogy vállalja magára a gyilkosság bűnét. A fia a bíróság előtt kijelentette, hogy ő a bűnös, de aztán olyan ellentmondásokba keveredett, hogy a bírálk belátták, hogy a vádlott nem mond igazat. A keresztkérdések tüzeben a fiu mégis csak bevallotta, hogy milyen kegyetlen gyilkos az apja.

— **A gimnasztikus emberszeretete.** Kiskér, bács megyei községben tegnapelőtt tűz ütött ki Maar József aljegyző házában. Az aljegyző a kaszinóban mulatott, s éjfél után hazatérve, megrémülve vette észre, hogy kigyulladt a háza. Rögtön lármát csapott és a szomszédokat hívta segítségül. Csakhamar tele lett az udvar bámész néppel, előkerült a rendőrség is, de a tüzet senki sem vállalkozott eltani. A nézők közt volt Enders József, az ottani czirkusz gimnasztikusa is, aki látva, hogy senki sem akarja a hátszal levő ingóságokat kihordani, egy ugrással benn termett az égő szoba közepén, hogy mentse az értékesebb dolgokat. A gimnasztikus vakmerősége óriási riadalmat keltett. Az emberek kiabáltak utána, az asszonyok jajgatni kezdtek. Néhány kínos perc tet el, a nézők szivszorongva lesték, hogy mikor jut ki a szobából a vakmerő ember. Hiába várták, mert a gimnasztikus után becsapódott a szobaajtó, és a füst megfojtotta. Néhányan hallották, hogy a szobában elvesztvén látó képességét, fuldokolva kiabálta: hol van az ajtó. A kívül állók nem siettek segítségére, s mire a szerencsétlen az ajtót megtalálta, már elhagyta ereje és ott fulladt meg a szobában.

Irodalom és művészet.

* **Hogyan védekezzünk a difteritisz ellen?** cím alatt Szendeffy Aladár dr. fővárosi orvos tollából, Dobrovsky és Franke kiadásában kis füzet jelent meg, mely egyszerű, népies modorban írva, a népnek van szánva s azokat az óvintézkedéseket ismerteti, melyeket a difteritisz járvány fellépése esetén a gyermekek érdekében tenni kell. A hasznos füzet ára 10 kr. Egyszerre megrendelve 100 példányt ára 7 frt 50 kr. Kapható Dobrovsky és Franke-nál, Budapesten.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése febr. 11-én.)

Budapest, február 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A mai ülésen Hévízy a tanárok miserabilis helyzetét festette, a kiknek semmi tekintélyük nincs és most a rangosztály által még jobban lealáztatnak. Szerinte a ranglétra a protekció alapja.

Remete Géza beszéde után a vita bezáratván, Wekerle először Hévízynek a tanárokról mondott nyilatkozatát czáfolta, kijelentvén, hogy a tanárok kelő tekintélynek örvendenek, azután Horánszky határozati javaslatára tért át, kimutatván, hogy minden állítása alaptalan. Beszéde folytán elítélve nyilatkozott a bürokratikus rendszerről. (Zajos helyeslés.) Polemizál Eötvössel és Polonyival, kijelenti a megyei tisztviselők fizetését illetőleg, hogy a közel jövőben javaslatot fog beadni.

Szünet után Pulszky előadó válaszlátta a felhozottakra.

Várady és Fenyvessy Ferencz interpelláltak, az utóbbi a pápai főiskolának Komáromba való áthelyezése miatt.

Csáky megnyugtatólag felelt.

Legközelebbi ülés csütörtökön.

Elfogott párbajozó.

Budapest, febr. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből távirják, hogy ott Wahrmann Richardot, a ki párbaj miatt volt elítélve, és e miatt Indiába menekült, tegnap, mikor atyja hírlála hírére Bécsbe visszatért, a rendőrség elfogta.

Lesseps elítélve.

Budapest, febr. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jött táviratok jelentik, hogy egész Páris konsternálva van az ítélet miatt. A klubokban, kávéházakban, s az utcákon mindenütt az ítélettel foglalkoznak. A nép legnagyobb része nincs meglegedve az ítélettel. Lesseps Ferdinándot áldozatnak tekintik, ki mások bűnéért lakol. Az utcákon elkeseredett hangokat hallani: Artont nem akarják elfogni, futni engedik. Ribot és Rouviert ellenében miért szüntették meg a vádat? Szégyen az: hogy a volt minisztereket nem merik elítélni és egy kilenczven éves beteg aggastyánt akarnak elítélni. Az igaztosság nagy. Eiffel és Cottu kijelentették, hogy felebbeznek. A lapok kikelnek az ítélet ellen és azt nagyon keménynek mondják, a „Figaró“ valósággal ostromozza az ítéletet és azt kívánja, hogy Lessepsnek, akinek tudományos sikerei a francia nemzet büszkeségét képezi, kegyelmezzenek meg. A köztársasági lapok erősen támadják Cavaignacot és azt mondják róla, hogy a köztársasági pártot pellengérré állította és a köztársaság ellenfeleit segíti győzelemre.

Lesseps fia.

Budapest, február 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy Lesseps Ferdinand legifjabb fiát, ki Indiában szolgál, menetközben egy benszülőttek lakta faluban haldokolva hellett hátra hagyni.

Uj republikánus-párt.

Budapest, február 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból jelentik, hogy Cavaignac vezetése alatt új republikánus-párt alakult, melynek zömét a fiatalabb köztársasági képviselők képezik.

Jótekonyság.

Budapest, február 11. (A „Toronto” eredeti távirata.) Bánffy Dezső báró, a képviselőház elnöke kétezer koronát ajánlott fel az akadémiának magyar történelmi vigjáték pályázatra, úgy hogy — 1200 koronát már a májusi közgyűlésen tüzsének ki, a megmaradt 800 koronát pedig addig kamatoztassák, míg 1200 korona lesz, amikor újra kifizetik.

A kolera terjedése.

Budapest, február 11. (A „Toronto” eredeti távirata.) Marseilléből jelenti egy távirat, hogy ott roppant konsternációt keltett az, hogy tegnapi 44 kolerahalálozást jelentettek be.

Fegyverek az orosz hadsereg számára.

Budapest, február 11. (A „Toronto” eredeti távirata.) Pétervárról jelenti a „Kölnische Zeitung”-nak, hogy míg a francia fegyvergyáraknak még a nyáron kell az orosz hadsereg részére 500.000 darab fegyvert szállítani, addig az orosz gyárak teljesen képtelenek, fegyverek előállítására. Az orosz hadügyminiszteriumot e viszonyok rémülettel töltik el, ha a bajon azonnal is segítenek, 3-4 évig fog tartani, míg az egész hadsereg el lesz látva.

Közgazdaság.**Délutáni tőzsde.**

Budapest, február 11. (A „Toronto” eredeti távirata.)

Gabna:

Buza tavaszra 7.54—55.

Buza ősze 7.64—65.

Tengeri máj.—jun. 4.76—78.

Zab tavaszra 5.51—52.

Káp.r. aug.—szept. 11.50—11.55.

Erték:

Osztrák hitr. 325.—324.70.

Magyar hit. r. 377.—377.75.

Magyar aranyjárdék 114.97 $\frac{1}{2}$ —114.45

Koronajárdék 9 $\frac{1}{2}$ 67 $\frac{1}{2}$.

Magy. lezártoló b. nk r. —.

Rima-murányi 192.75.

Allam vas. —.

O. m. á. v. k. 300—299.87 $\frac{1}{2}$.

Déli vasut 94.50.

Délután 4 órakor:

Osztrák hitelbank 324.70

Sertés vásár.

— A budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok távirata, február hó 11. (A „Toronto” eredeti távirata.) Hizott sertés árak: I. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgrammon felüli sulyban) 47.50—48 krig. Öreg közép (páronként 300—400 klgr. suly) 46.50—47.50 kr. Fiatal nehéz (páronként 320 klgron felüli sulyban) 51.50—52 krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 50—51 krig. Fiatal könnyű (páronként 250 klgrig terjedő sulyban) 47.—48 krig. II. Magyar szedett: Nehéz (pkint 280 klgron felüli sulyban) 47.—48 kr. Közép (páronként 220—280 klgr. sulyban) 47—48 krig. Könnyű (páronként 220 kilogrammig terjedő sulyban) 46—47 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kgr. felüli sulyban) 46.5—47.5 krig. Közép (pkint 220—260 klgr. sulyban) 46—47. krig. Könnyű (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 45—46 krig. Sertéslelészám 1893. február hó 8-án volt készlet 99.714 darab. 1893. feb. 9-én felhajtott 816 drb. — 1893. február hó 9-én elszállított 1373 darab, feb. 10-én maradt készletben 99.167 darab.

REGÉNY-CSARNOK.**Narkissos tiszteletes.**

(Orosz elbeszélés.)

— Irta: Bikalás. —

(2. folytatás.)

De a szegény földmives másban is segített neki. Gyomlálgatott a szerencsétlen kertjében, gondoskodott mindenféle magvakról s adott neki tanácsot. Gyakran hosszasan társalgott a beteggel, miután a betegől nem irtószott. — A belpoklos mindig várta s számlálgatta, hogy hány óra múlva látogatja meg újra.

As öreg Athanasios volt az egyedüli kapocs közte és a világ közt. Más senki sem közeledett hozzá. — Ha véletlenül arra tévedt egy másik paraszt, köszöntötte a béteget messziről, le is tette valamely sziklára az öreg számára az alamizsnáját, de senki sem merészelt hozzá közeledni, vele szóba elegyedni.

A beteg kertje, melynek közepén a viskó állt, rekettje, borostyánfa és oleander övénynyel volt körülkerítve. A tenger felől a sövényen kapu volt s két köoszlop.

Ennél megállapodott Narkissos. Athanasios az öszvér lábait megkötötte s a viskó kis kertjébe lépett... A tiszteletes követte.

Pár lépés után a paraszt megfordult.

— Ülj le itt a köoszlopra, míg megnézem, mi történt a beteggel.

A tiszteletes engedelmesskedett, kivette a kis pakkot öltönyéből, kigöngyölte reszkető kezeivel, s az egészet a köre tette: levette papi sipkáját s fedetlen fővel, összekulcsolt kezekkel várta a parasztot. Egy ima, egy bünös kívánság tört ki ajkán: „Oh, bár csak meghalt volna.” De hangját visszafojtotta, kérte az ég segítségét, keresztet vetett, elővette imádságos könyvét, s olvasta a halotti imákat. Olvasott, de mindég a viskóra gondolt. Miért kérik Athanasios oly soká? közeledni akart a viskó ajtajához, de kétségbeesve megállott a kert közepén. Innen akarta az öreg parasztot faggatni, kérdezni, de nem mert szólani...

A paraszt kijött a viskóból. Kérdőleg nézett fel reá a lelkész.

— Ezméletlen. Minden módot felhasználtam, hogy felkötsem, szava érthetetlen, de szemei villogtak, mikor hallá, hogy itt vagy, lelki atyám. Jer, add meg neki az utolsó kenetet.

A tiszteletes kezébe vette a szent tárgyakat s bement a viskóba. Csak arcszine mutatta, hogy irtózik. Lépése határozott volt, kezei nem reszkettek többé, nem késedelmezett. As a szentérszet, hogy hivatását, működését az istennek ajánlotta, legyőzte lélkében a gyávaságot.

A mikor az ajtóhoz ért, az öreg megérinté kámszás ruháját. A pap a küszöbön megfordult.

— Lelki atyám, arczáról ne vedd le a kendőt. Szivemre kötötte, hogy takarjam be, mikor jössz, nehogy valahogy láthasd.

— Jól van, szólt a pap. Tedd be az ajtót s addig míg nem hivlak, ne jer be.

S belépett a viskóba.

Athanasios leült a kerti köre s várt. Óra hosszat állt. Nyugtalan lett, hogy a pap oly soká oda marad. Szeretett volna bemenni, de parancs ellenére nem akart tenni. Ült tovább s nézte a kék tengert, a melyet felkorbácsolt a szél s a levegőt lehűtötte.

As egész természet örült, vig volt minden, egyedül a szegény belpoklos haldoklott a kunyhóban.

Egyszer az öreg léptet hall közelében. A tiszteletes asszony volt. Felkelt s elébe sietett.

— Mi lelt téged tiszteletes asszony, hogy ily hosszú utat egyedül s gyalog megtettél?

— Remélem, hogy utolértelek benneteket. Ebben a reményben értem egész ide. Hol van a tisztelendő ur?

— A belpoklosnál a viskóban.
— El-e vagy pedig már meghalt?
— Hazudnom kellene, ha az igazat megmondanám.

— Nem akarsz te a betegnél lenni?

— A tisztelendő ur megtiltotta.

A tiszteletes asszony hallgatott s aztán kis idő múlva így szólt:

— Itt töltitek az éjt?

— Nem tesz semmit. A hold úgy is világít. De te, miért jöttél te, tiszteletes asszonyom?

— Elhoztam a kamzsát!

S előmutatott egy papi öltönyt, mely szépen össze volt hajtogatva.

— Miért hoztad el, hisz nincs oly hideg, hogy kettőt vegyen magára?

— Talán szüksége lesz, szólt a tiszteletes asszony.

— Kissé megszakadt a beszélgetés. Majd Athanasios vette kezébe a fonalat és szólt:

— A másét félelemből nem akarod?

— Mit tudok én? Az olyan betegség, hogy a ki azt a ruhát, melyben a beteg mellett volt, hordja, könnyen megkapja a betegséget.

Beszélgetés alatt elérkeztek a kert bejáratáig.

Foglalj helyet e kövön, tiszteletes asszonyom. Talán fáradt is vagy?

— Nem nem vagyok fáradt. Bemehetek, Athanasios?

— Nem, megtalálna haragudni a tiszteletes ur. A tiszteletes asszony leült. Szemei a viskó ajtajára szegeződtek. Nyugtalan volt. As öreg talán ostozott is a nő nyugtalanságában.

— Ne ijedj meg, szól a férfi. Megnézem, mi történik oda benn.

Lassan, vigyázva közeledett a viskóhoz, erősen neszelt, de nem hallott semmit. Mikor az ajtóhoz ért, megállt. A tiszteletes valami oly gyöngye hangon beszélt, hogy az öreg semmit sem értett belőle. Az ajtón bekukucskált. A belpoklos arczát nem láthatta, a tiszteletes elfedte előle. Es a földön térdelgett, s egészen a beteghez hajolva imádkozott. A fehér takaró, melylyel Athanasios a haldoklót befedte, a földön hevert. A paraszt visszahúzódott, s lassan betette az ajtót. A tiszteletes asszony megvárta visszajöttét a kövön ülve.

— Mit láttál? — kérde a nő.

— Semmit.

Alighogy kimondá, kilép a pap a kunyhóból s lassu léptekkel haladott a kertben. Papi ruháját nem hozta, azt ott benhagyta, de összekulcsolt kezei közt ott volt az imakönyv s a tok, melyben az estya volt.

Nyugodtan, kimérten haladt, miközben a szél szépen megnőtt hajával játszott. Egész más embernek látszott.

Neje és az öreg felé közeledett, a nélkül, hogy neje megérkezése felett egy kissé is csudálkozott volna. Egyikük sem ment eléje, nem kérdeztek tőle semmit, de várták mig megszólal.

— Boldogabb hazába költözött, — szólt a pap.

Athanasios és a tiszteletes asszony hal-kan letérdeltek, keresztet vetettek.

— Holnap reggel újra eljövünk, s eltemetjük — folytatá — s szavában volt valami komoly, valami különös.

Sohasem hallotta neje ily határozottan beszélni. Szemébe köny lopózott. Éreste, hogy ez az eset lelkében teljesen megerősítette, hozzon bármit az élet, el tudja viselni.

— Itt töltsem az éjjelt? — kérde Athanasios.

— Maradj, kerán jövök.

S mikor látta, hogy felesége kibontja az öszögöngyölt papi ruhát s vállára adja:

— Jól tetted, — mondá — mert a másikkba a halottat takartam be.

S a tiszteletes és tiszteletes asszony gyalog mentek együtt hazafelé.

(Vége.)

Felelős szerkesztő: Dr. Brájfer Lajos.

Főmunkatárs: Jurkovics Aladár.

H i r d e t é s e k.

2102. szám 1893. (80-3.3)

Hirdetmény.

Torontálvármegye alispánja által ezennel közhirrre tételik, hogy a nagykikindai

regi kórháztelek

összes tartozékaival együtt

folyó évi február hó 26-án délelőtt 11 órakor Nagyikinda város tanácstermében nyilvános önkéntes árverés után fog eladatni, s hogy az árverési feltételek Nagyikinda város polgármesterénél a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi február hó 3-án.

Daniel,
alispán.

A magyarádi és ménesi bortermelők szövetkezete A r a d o n

ajánlja

magyarádi fehér, ménesi vörös és különleges faj-borait, valamint méltóságos Atzél Péter ur saját termésű borait eredeti, kitűnő minőségben, mérsékelt áron számítva.

Árjegyzékek a képviselőség részéről bérmentve küldetnek.

Raktár és képviselőség Nagy-Becskek és vidékére:

Uj. Deutsch Józsefnél,
Nagy-Becskekereken.

Iroda: Pataky-féle ház. — Pincze: Schwimmer-féle ház.

Együttal ajánlom kitűnő minőségű pécsi fehér, villányi vörös és hegyi siller boraim nagy raktárát.

(15 30.19)

Uj. Deutsch József.

Lakodalmak, névnapok

s disznótorokhoz
ajánlom kitűnő

uj- és ó-boraimat.

Dalmát veres és schillerbor

1 hecto 20 frittól 28 frittig.

Negotini veresbor

1 hecto 30 fritt.

Magyarádi fehérbor

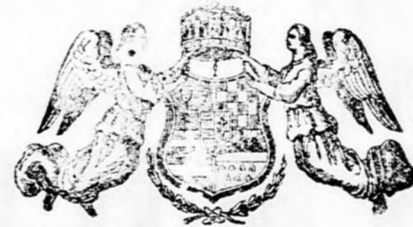
1 hecto 26 forinttól 32 forintig.

Hordók kölcsön adatnak.

Kovács Sándor
gyógyszerész.

(18 6) Nagybecskereken.

GYÁR:
vas- és érezőtöde
MOSONBAN.

FŐRANTÁR:
BUDAPEST,
VI., Váci-körút 21.

Alakult 1856.

K Ü H N E E.

Alakult 1856.

MAGYARORSZÁG LEGRÉGIBB GAZDASÁGI GÉPGYÁRA.

Ajánlja felülmulhatlannak bizonyult és több mint 13.000 példányban elterjedt

„HUNGARIA DRILL“ sorvető-gépén kívül:

UJ: „JUBILEUM DRILL“ könnyű, legolcsóbb sorvetőgépet.

UJ: Laacke híres rét- és szántóföldboreonait.

UJ: Egy-, két és háromvasu ekéit.

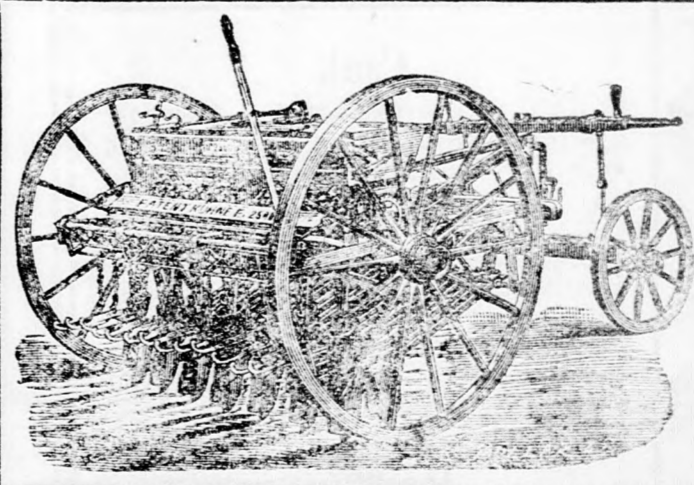
UJ: Gyűrűs hengereit.

UJ: Szelelő magtárrostáját, nélkülözhetlen kifogástalan vetőmag elkészítéséhez.

UJ: Thalmayer tr. arankavasztóját

UJ: Takarmány gyorsfülesztőjét.

UJ: Aczeltekeres magvető töleséreket sorvető-gépekhez.

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalában

Uri-utca 276-4. sz. alatt.

Árverési hirdetés.

Nagybecskerek város tanácsa részéről ezennel közzététetik, miszerint a város tulajdonát képező és a városi községi iskola-épületben levő V. számú, most legkésőbb Perger Rezső által bérbé birt bolti helyiségnek 1893. évi augusztus hó 1-től 1896. évi október hó végéig terjedő időre leendő bérbeadása tekintetéből folyó évi február hó 20-án d. e. 9 órakor a városházépület II. tanácsnoki irodában nyilvános árverés fog tartatni, melyre árverezni szándékozók a 25 százalékos bánatpénzzel ellátva ezenel meghivatnak.

Az árverési feltételek az árverés napjáig a városi számvevői irodában a hivatalos órák alatt naponta megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, 1893. évi február hó 8-án.

Krsztics János,
polgármester.

**A dorpáti csász. egyetem fogorvosa
Pitzyle Szaniszló,**

dr. Oppenheim orosz csász. udvari fogorvos volt segédje Varsóban és az odesszai fogászati intézetnek volt rendelő orvosa

Nagybecskereken letelepedett és naponta rendel 9—12. és d. u. 2—5-ig

Perencz-József-tér, Bauer-féle ház I. em.

Természetű, ragásra alkalmas — légyomá vagy rugó utján beillesztendő — mű-fogakat és fogsorokat.

Fogkoronákat, — csak szeggel beerősítve, lemez nélkül.

Megrendelések kivánatra 6—24 óra alatt, javítások 3 óra alatt elkészülnek. (87—5.2)

Telefon 58.

Kőbányai részvény-sör.

Telefon 58.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy az első magyar részvény-sörfőződe Kőbányán

főraktárát

átvettük.

Vendéglősöknek, regale-bérlőknek és magánosoknak ajánljuk legkitünőbb minőségű söreinket és pedig hordóban

Márcziusi-, Királyi-, Udvari- és Bajor sör.

A t. cz. közönség különös figyelmébe ajánljuk

(73—3.3)

Palaczküreinket,

a melyekből tetszés szerinti mennyiséget díjtalanul házhoz szállítunk.

Kivaló tisztelettel

Első magyar részvény-sörfőződe Kőbányán főraktárosok

Hiller József és fia

Nagybecskerek.

Pinczék és iroda: Aradáci-utca 168-169.

Ugyanitt egy vendéglős, a ki egyszersmind mézáros, Katalinfalva részére felvétetik.

Csak
az illető a ki bevásárlásnál a „Horgony“ gyárjegyre ügyel, biztos lehet, hogy nem kapott értéktelen utánzást.

A Pain-Expeller
„horgonnyal“ legjobb eredménnyel alkalmazható csúsz, hátfájalmak, fejfájás, köszvény, csípőfájalmak, tagszagatás és meghülések ellen; gyakran már egy bedörzsaölés elegendő a fájalmak enyhülésére. Minden üveg a gyárjegyvel a (17—8.2)

„Horgonnyal“
el van látva és ez után könnyen felismerhető. Minthogy ezen kitűnő háziszor majdnem minden gyógyszerárban 40 kros, 70 kros és 1 firt 20 kros üvegekben kapható, mindenki által beszerezhető. Csakis a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

→ valódi. ←

Máriaczei Gyomorcsépek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nélkülözhetetlen és áitólónosan ismeretes házi és népszor.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, büzös lehelet, felfujság, savanyu felbőffögés, hasmenés, gyomorgégés. felesleges nyálkakiválasztás, sárgaság, undor és hányás, gyomorgörccs, szűkülés.

Hathatós gyógyszernek bizonyult lefájásnál, a menyinyben ez a gyomortól származott, gyomortulterhelésnél étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorrhoidáknál. Emlelt bajknál a **Máriaczei gyomorcsépek** évek óta kitűnőknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusit. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi főraktár:

Török Jozsef gyógyszerár
Budapest. Király utca 12 sz.

A védjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly csépeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a készítő aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: „Valódiságát bizonyítom“.

A Máriaczei gyomorcsépek valódián kaphatók.
Nagy-Becskerek: Kellner J. és Moczkovcsák D. gyógyszer.; Szécsány: Kleszky János gyógyszer.; Zichyfalva: Mayering K. gyógyszer.; Perlász: Laffleur Lajos gyógyszer. (16—41.6)

Nyomatott a kiadó Pleitz Fer. Pálnál Nagybecskereken.

Torontálmegyei Tanügy.

A „Torontal“ melléklete.

II. évfolyam.

Megjelenik minden hó elején és közepén.

3-ik szám.

Rovatvezető: Scossa Dezső.

Torontálmegye népoktatás ügye 1891/92-ben.

(2-ik folytatás.)

A tornászat, mint a testi nevelés egy kiváló segédeszköze, meggyeszte a törvényben előírt óraszámokban oktatott és pedig a téli hónapokban az ugynevezett szobatornászat, nyári hónapokban pedig a szabad tornászat kiváló tekintettel a katonai gyakorlatokra.

Tornatér a kellő felszereléssel 194 iskolánál volt, Nagybecskerekén és Pancsován, azonkívül a tanulók télen az állandó tornacsarnokokban oktatottak.

A kultuszminiszterium által inicziált tornaverseny ez idén csupán a nagybecskereki állami polgári iskolánál volt megtartható.

Kézimunkatanítás. Oly célból, hogy a tanuló-leányok minél előbb segítségükre legyenek családjuknak, a kézimunkatanítás a múlt tanévben is kellőképpen szorgalmaztatott. Mindenütt, a hol 3-nál több tanító állott alkalmazásban, az állomás egyike tanítónővel tölthetett be a végett, hogy a kézimunkatanítás minél szélesebb körben eszközöltethessék.

IV. Az iskolák költségeiről.

A népiskolák költségei az 1891-92. tanévben meghaladták a félmilliót, összesen 552,696 forintot téven ki, a mely költségből 508,331 frt készpénzben, 44,365 frt terményekben szolgáltatott ki.

E költségek forrását képezte első sorban az ingatlanokból és készpénzből álló iskolai alapvagyon.

Öröndetes jelenség, hogy Torontálmegye iskolai alapvagyonának értéke az egy millió forintot felülmúlja. És pedig ezen alapvagyon képviselői ingatlanokban 670,972 forintot készpénzben és költségekben 354,406 frtot.

Az ingatlan alapvagyon jövedelme 27,071 frtot képezett, a készpénzé 26,512 frtot. Tandíjból származott 32002 frt, államsegélyből 51,889 frt, községi segélyből 284,305 frtot, egyházi segélyből 84,047 forintot, vegyes egyéb forrásokból mintegy 46000 frtot.

Az államsegély fennjelzett összegében nem foglaltatnak az állami tanítók fizetései, minthogy azok állandóan folyósítva vannak az egyes kir. adóhivataloknál. A jelzett állami dotáció tehát jóval több 51,889 frtnál, a mely összeg csupán az egyes iskolák fenntartási szükségleteinek részbeni fedezése céljából került felosztás alá.

Az iskola kiadásaiból tisztán tanítói illetményekre 416,481 frt fordított, a mely összeget az alkalmazásban álló 829 tanerő között felosztva mintegy 500 frtra tehető a

tanítói fizetések átlaga, a szabad lakás és földök hasznélvezetén kívül. Ha azonban tekintetbe vesszük azt, hogy a 829 tanító közül mintegy 50 szerzetesnő s 15 lelkész tanító működik, a kik fizetést vagy éppen nem, vagy igen csekély mérvben élveznek, úgy hogy bátran elmondhatjuk, hogy Torontálmegyében a tanítók igen tisztességesen vannak díjazva, a mit az is igazol, hogy oly tanító, a kinek fizetése a törvényes minimumot — 300 frtot — el nem éri, alig akad egy-kettő, azok is naggyobbára a felekezeti iskolák minden képesítést nélkülöző tanítói közül valók.

Az iskolák kiadásainak főbb tételei a következők: fűtés és világításra kiadatott 54,101 frt, tanterem felszerelésére fordított 12,035 frt, szegény gyermekek segélyezésére 3,866 frt, vegyes szükségletekre 42,477 frt. A többi tőkésítés és illetőleg építkezésre fordított.

V. Az iskolák felszerelése.

A sikeres oktatás nélkülözhetlen segédeszköze a megfelelő felszerelés lévén, Torontálmegye népiskolái általában e tekintetben is megfelelnek a modern kor igényeinek.

E tekintetben a következő adatok állnak rendelkezésünkre.

Fekete tábla volt a 814 tanteremben 1112 darab, szemléltető képgyűjtemény a beszéd és értelemgyakorlatokhoz 377, fali olvasótábla gyűjtemény 508, számológép 504, Magyarország fali térképe 482, Osztrák-Magyar birodalom térképe 311, Európa térképe 336, föld öt része térképe 236, földgömb 257, természetrajzi ábrákból 247 gyűjtemény, szépirási és rajztanítási ábrákból 19 gyűjtemény, természetrajzi ábrákból 138 gyűjtemény.

VI. Szakiskolák.

Torontálmegye területén csupán alsófoku iparostanoncz- és alsófoku kereskedelmi iskolák léteznek.

Az iparostanoncziskolák száma 1891/92. tanévben egygyel szaporodott a billédivel s így most ily intézetek léteznek: Billéden, Nagybecskerekén, Nagyikindán, Nagyszentmiklóson, Perjámoson, Pancsován és Zsombolyán, összesen 7.

E tanoncziskolákat a lefolyt tanévben 1827 tanoncz látogatta, kiknek oktatását naggyobbára elemi népiskolai tanítók végezték. Csak Nagyikindán, Pancsován és Zsombolyán voltak részben polgári és középiskolai, tehát szakképzett tanerők alkalmazásában.

A tanonczok szorgalmas iskolabjárása ügyében az 1884. évi XVII. t. cz. rendelkezései szigoruan fogantatottak s így a tanoncziskolákban kedvezőbb tanulmányi előmenetel volt tapasztalható.

A tanoncziskolák közül ötben a tanonczvizsgálat alkalmával tanonczmunkakiállítás tartatott.

Alsófoku kereskedelmi iskola volt Nagybecskerekén, Nagyikindán és Pancsován. Ez iskolákat 237 kereskedő-tanoncz látogatta s e szám évről évre öröndetes emelkedést mutat.

E helyen meg kell még emlékeznünk a pancsovai állami polgári iskolával kapcsolatos ipartanműhelyről is, a melyben a tanulók értelmes iparosokká neveltetnek s egy szaktanár vezetése mellett máris igen elismerésre méltó ügyességet produkálnak.

VII. Méhészet.

Torontálmegye területi és földrajzi viszonyai fölöttébb kedvezők lévén a méhészetnek művelésére és széleskörű elterjesztésére, a kir. tanf. ügyelő kezdeményezésére a múlt tanév folyamán e tekintetben jelentékeny lépés történt.

Az orsz. méhészeti felügyelő megkerestetvén, általa a földmiv. ügyi m. kir. miniszterium 12 drb ingyenes méhkaptárt engedélyezett ugyanannyi állami elemi iskola részére oly célból, hogy ezen állami iskoláknál méhészeti központok teremtesse, ezek egymással ne csak szervezeti, de összefüggési viszonyba hozassanak s általuk a többi iskolák tanítóinak s közvetve a népnek magának is mód nyujtassék e fontos nemzetgazdászati ág megkedvelésére és művelésére.

E méhészeti központok a következők: Dobricza, Almás, Czrepaja, Hertelendyfalva, Keresztes, Homolicz, Sándoregyház, Sztárcsova, Franzfeld, Réva-Ujfalu, Glogon, Dolova.

Nehogy pedig a tanítók szerény javadalmazásukból kénytelenitessenek a nyert méheseket berendezni, vall. és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur kilátásba helyezte, hogy az 1893. év folyamán egyenkint 10 frtot fog engedélyezni a nevezetteknek méhészeszközök beszerzésére s így a méhészet legközelebb már öröndetes fog megyénkben fellendülni.

(Folytatása következik.)

A „Néptanítók Lapja“ jubileuma.

Miként már említettük, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kiadott „Néptanítók Lapja“ e hó 6-án üli meg fennállása negyedszázados jubileumát.

E 25 év szoros összefüggésben áll hazánk népoktatásügyének újabb korszakával, a miről mindannyian tudjuk, hogy az alkotások nagyfontosságú korszaka volt.

1868 február 6-án, mikor Eötvös József báró a lapot megindította, maga írta bevezető szójátában annak homlokára, hogy nem kezdhetem meg jobban e lapokat, mint a midőn azon meggyőződésemet fejezem ki, hogy a tapasztalás igazolni fogja a néptanítókban helyezett azon bizodal-

mamat, melylyel népoktatásunk gyors emelkedését buzgóságuktól várom!"

Es ma e buzgalomnak legszebb diadalát együtt ünnepehetjük annak az organumnak jubileumával, a mely e diadal minden fázisát a leghivebben figyelemmel kísérte, a mely egy negyedszázadon át a paedagógiai tudomány minden ágát munkakörébe vonta, egy egész ország sok ezer tanítójában folyvást emlékeztetben tartotta azon szempontokat és általános elveket, azon közös célokat, melyeknek híján a népet hazafias, sokoldalú és harmónikus nevelésben részesíteni lehetetlen.

Ez volt a lánglelkű miniszter intenciója akkor, a midőn a „Néptanítók Lapját“ megalapítva, hatalmas első alkotásának az 1868. évi XXXVIII. t.-cz.-nek szabadelvű eszméit maguk közt a népnevelők között akarta általa világossá, érthetővé tenni, a midőn társulásra, egyesülésre hívta fel az eddig elszigetelt tanítókat és e társulás tükrével szánta annak hasábjait.

A lap első szerkesztője Környei János volt, kinek „A tanító az iskolában“ című módszertani munkája és „Polgári jogok és kötelességek“ ról írt kézikönyve máig is elterjedt, szerkesztői pályája csupán egy évig tartott, mert 1869-ben Esztergom, Komárom és Győrmegegyék kir. tanfelügyelőjévé léván, elköltözött Budapestről.

Az akkori idők szomorú viszonyait mi sem igazolja jobban, mint az, hogy a lap maga hétféle nyelven és pedig magyarul, németül, tótul, románul, horvátul, szerbül és ruthénül jelent meg. S e furcsa helyzet egész 1873-ig tartott, a maga lap kéthetenként egyszer kopogtatván be a sokféle nemzetiségű tanítókat kapuján.

Környeit a szerkesztésben Mayer Miksa követte, ki 1874-ig szerkesztette a lapot azzal a lázas buzgalommal és odaadással, ami minden munkálkodását jellemezte ennek a nagytehetségű írónak, kit a halál oly korán szólított el a tettek mezejéről.

A két első szerkesztő működése magának a népoktatásügyének szervezkedésével van összeforrv. Mind a kettő kitűnő szakférfi volt, mind a kettő kivette részét abból, hogy a semmiből valamit teremteni lehessen.

Hiszen jól tudjuk, hogy a népoktatási alapvető törvény alig talált egyebet türes falaknál s annál a sok német könyvnél, a mit a Bach-korszak hagyott itt emléktül.

Gönczy Pál, Gáspár János, Groó, Molnár Aladár, Gyertyánffy István, Kiss Aron, Buzogány és a jelesek egész légiója akkor gyürkőzött neki, hogy az türes falakat benépesítse, olvasókönyveket, fali térképeket, szemléltető eszközöket, tanszereket s mindazt a semmiből teremtse meg, a mihez az oktatásnak feltétlenül szüksége van.

A „Néptanítók Lapja“-nak haszna tehát nem annyira az általa közölt cikkek érdekében, hanem abban a hatásban keresendő, melyet a lap a tanítókra gyakorolt.

E hatás azonban közvetlenné és intenzívvé csak akkor lett, mikor a

lap szerkesztését 1874. január 15-én Gyertyánffy István vette át.

Az ő neve már akkor is tisztelt és ismert volt, mikor Eötvös 1869-ben külföldre küldte a népnevelés és tanítóképzés tanulmányozására. Egy évig Rebsament hallgatta Kreutzlingenben, Ruegget Münchenbucheében, Kehot Gothában s visszajövet a székelykereszturi áll. képezde igazgatójává lett.

„A magyar közoktatásügyi kormány nem önmagáért létezik, — írta be-mutató cikkében — hanem hazánk nevelés-oktatásügyi érdekeiért. Ebből folyólag mindazok, a kik igazán szolgálják azt az ügyet, akár védjék, akár bírálják a kormányzati intézkedéseket, a kormánynak nem ellenségei, hanem inkább hasznos munkatársai.“

Ez öntudatos szavak sok kételyt elenyésztettek, sokakat megnyugtattak, mert már akkor is voltak elegenden, kik a kormány legjobb intencióit félre-magyarazni s a félrevezetettek tévhitét kiaknázni és saját céljaikra felhasználni törekedtek.

Es ez a tiszta öntudat jellemzi Gyertyánffy immár husz éves szerkesztői pályáját. Valóban annyi érdeket figyelemmel kíséri, annyi tekintetnek eleget tenni, a mennyit a „Néptanítók Lapja“ tesz, sokkal nehezebb, mint akármely nagy hirlap szerkesztése, a mely egy bizonyos közönségnek szája ize szerint rója cikkeit.

A „Néptanítók Lapja“-nak közönsége finyas és követelő s ennek dacára e husz év alatt a lap nemcsak gyökereinek éltető szálait terjesztette ki a számára kimerttalajban, de hatalmas terebélyes fává növekedett.

1874-ben csak 9200 példányban jelent meg a lap, e szám 1884-ben már 11.600-ra s azóta fokozatosan 15.000-re növekedett. S itt különösen figyelmet érdemel az, hogy ezen emelkedést az idézte elő, hogy a nem magyar ajkú tanítók elsajátítván a magyar nyelvet, reklamálták maguknak a lapot.

Jelentősebb változás az volt, hogy az 1878-tól 1884. márcz. 5-ig hetenkint egyszer, azóta pedig hetenkint kétszer jelenik meg.

A hatás azonban, a mit a lap gyakorolt más tekintetben is, igen fontos. 1869-ben alig volt egy pár paedagogiai lapunk, ma több van, mint politikai, szépirodalmi, vagy bármi másféle. S ismét ez megteremtette a szakírók egész légióját.

Es ebben Gyertyánffynak jelentékeny része van. Az ő kezében sohasem volt szerkesztői dorong. A fiatalokat mindig bátorítani tudta, bevezette, jó tanácsokkal ellátta s ime, ma már egész szakképzett nemzetiség áll előttünk, a ki a paedagogiai tudományokat előszeretettel műveli irodalmilag is.

A lap jubileuma tehát — méltán elmondhatjuk — az ő jubileuma is, a mit nem tilhetünk meg hasznosabban, mintha az ő kipróbált, tapasztalatokban gazdag életének ama jelszavát követjük, a mely szerint: „igazságokat bevásárolni érdem, igazságokat megszerezni és érvényre emelni dicsőség, de igazságokat fogékony lelkek előtt hirdetni, boldogság!“

KÖZLEMENYEK.

Kitüntetett néptanító. Örömmel emlíjük fel, hogy Greilinger Frigyes nagykir. kindai ág. ev. hitfelek. iskolai tanítót, sikeres működésére való tekintettel, a Zsenedényi alaphól 100 frt jutalomban részesítettetett.

Az iparos-tanonciskolák orsz. felügyelőjévé a lemondott dr. Bernáth István helyébe Martonffy Márton temesmegyei kir. tanfelügyelő nevezetett ki. Martonffy rövid ideai temesvári működése folyamán is igen nagy tevékenységet fejtett ki a megye népoktatás ügyének fejlesztése érdekében s ugy új állásában most, amidőn az iparos-tanonciskolák új szervezetének kérdése áll küszöbön, tevékenységétől a legjobbhat várhatjuk.

300 frt minimum. A képviselőház pénzügyi bizottsága letárgyalta a tanítók fizetésének rendezéséről szóló törvényjavaslatot s e tárgyalásnak eredménye, hogy a 300 frtos fizetési minimum fel nem emelhető. Minden agitáció és törekvés tehát megtört a pénzügyi helyzet kényszerének hatása alatt s a tanítók reményei egy időre újból el vannak temetve, helyzetük gyökeres javítása felől. Nekünk, kik a haza leggasdagabb vidékén működünk, vajmi kevés érdekünk van panaszkodni a 300 frtos minimum miatt, mert hiszen bebizonyított tény az, hogy Torontálmegyében a tanítók legjobban vannak dotálva az egész országban. Amde el kell ismernünk azt is, hogy az új törvénynek áldásos hatása less ama 5600 kártársunk szomorú helyzetének javítása érdekében, akik hazánk északi megyeiben oly régóta várják azt a boldog időt, a mi a 300 frt minimum törvényre emelkedésével virrad fel reájuk. Es hogy ez mielőbb beköszönthessen, nem tartjuk helyesnek az újabb megadult akciót oly kedvezmények kicsikarására, amiről már kimondott, hogy lehetetlen! Es csak elodázza a törvényjavaslat életrekelését, pedig arra azoknak igazán több szükségük van, mint nekünk a 600 frtos minimum megállapítására.

Változások a tanító karban. A nagykir. kindai gör. kel. szerb iskolánál Jorgovics Gregor aihalt tanító helyébe Kueassevics György mokriini szerb tanító alkalmastatott, ennek helyébe pedig a mokriini gör. kel. szerb iskolánál Klicznai Dömc, akinek ez az első alkalmazása. — A kübekhászai állami tanítónői állomások egyikére a trencsenmegyei Zaj-Ugrvéra athelyezett ösv. Csirák Gyuláné helyébe Klutovszky Gizella Trencsenmegyei turótvídoi állami tanítónő helyezettetett át. — Ó-Besenyőn az ujonnan nevezett tanítónői állomásra Mezey Károlyné okleveles tanítónő, a bolgártelepi községi tanítói állomásra pedig Pejov Dömdentai tanító választatott meg.

PÁLYÁZATOK.

Kis Margitán szerb magyar tannyelvű köss. iskolához tanítói állomásra. Javadalom: 300 frt fizetés, 4 öl fa, 5 frt irodai átalány, szabad lakás és 1/4 hold kert haszonélvezete. Az állomás miniszteri kinevezés útján töltetik be. Folyamodványok február 10-ig Torontálmegye kir. tanfelügyelőségéhez intézendők.

Bárdán szerb magyar tannyelvű köss. iskolai tanítónői állomásra. Javadalom: 360 frt fizetés, 6 öl fa, 1/4 hold kert és szabad lakás. Az állomás miniszteri kinevezés útján töltetik be. Folyamodványok február 10-ig Torontálmegye kir. tanfelügyelőségéhez intézendők.

ÜZENETEK.

Többeknek. Az 1891. évi 43. t.c.s. végrehajtására vonatkozólag a közigazgatási bizottság 1892. évi november 14-én tartott ülésből 2414. kbgy. sz. alatt terjedelmes „Utasítást“ adott ki. Abban a nyugdíjintézeti és nyugdíjaztatási összes kérdések le vannak tárgyalva. Tessenek az előjárásoknál tekinteni azt. Mindeniknek megküldetett — nemtatásban.

— Ü... a. Ez önék is szól.